

**Zápis z 30. plenárního zasedání
Rady NP České Švýcarsko
ze dne 28. 4. 2023**

Přítomni dle prezenční listiny:

Členové Rady NP:

Václav Bašta	-	Lesy ČR, s. p. (na základě předložené plné moci zastoupen Janem Drozdem)
Věroslava Hadincová	-	Botanický ústav AV ČR
Jan Heran	-	Jan Heran – 2H
Libor Hort	-	VÚKOZ v. v. i.
Michael Hošek	-	Europarc Federation
Marek Kny	-	obec Jetřichovice
Vojtěch Kotecký	-	Centrum pro otázky životního prostředí UK Praha
Ladislava Kotková	-	obec Janov
Alexej Krenke	-	PAAL, s.r.o.
Helena Křížková	-	obec Růžová (na základě předložené plné moci zastoupena Štěpánem Johnem)
Zbyněk Linhart	-	město Krásná Lípa
František Moravec	-	obec Staré Křečany
Zdeněk Pánek	-	obec Hřensko (na základě předložené plné moci zastoupen Robertem Marešem)
Tomáš Rothrockl	-	Správa NP Podyjí
Jiří Řehák	-	Ústecký kraj
Jan Šmíd	-	České Švýcarsko o.p.s.
Božena Valentová	-	Český horolezecký svaz
Richard Vech	-	Klub českých turistů
Jitka Voglová	-	obec Srbská Kamenice

Hosté: Jana Beranová (IFER), Emil Cienčiala (IFER), Milan Dařina (obec Jetřichovice), Ronny Goldberg (NLP-Verwaltung Sächsische Schweiz), Jakub Hruška (Czech Globe AVČR), Jan Kolář (město Krásná Lípa), Petra Ludwigová (Krajský úřad Ústeckého kraje), Petr Ošlejšek (GŘ HZS), Michal Servus (MŽP), Tomáš Tesař (MŽP), Jiří Válka (Krajský úřad Ústeckého kraje)

Za správu NP přítomni: Petr Kříž, Richard Nagel, Tomáš Salov, Dana Věbrová, Jakub Šafránek, Dagmar Řebíčková, Jitka Kotisová, Jana Holešinská

Zápisu bylo dle archivačního a skartačního plánu SNPČŠ přiděleno č.j. SNPCS 03491/2023.

Průběh jednání:

Zahájení (10:10 - 10:14)

- P. Kříž a L. Hort přivítali všechny přítomné členy Rady NP (dále jen „Rada“) a hosty.
- P. Kříž informoval o plánovaných změnách v Radě, které podrobněji představí později a dále přivítal zástupce Správy NP Saské Švýcarsko pana Ronny Goldberga.

Schválení programu, volba zapisovatele a ověřovatelů zápisu (10:14 - 10:19)

- L. Hort uvedl, že je přítomno 18 členů Rady z celkových 25 členů, Rada je tudíž usnášeníschopná.
- L. Hort dále navrhl jako zapisovatele R. Nagela a ověřovatele zápisu p. Moravce a p. Vecha a nechal o tomto hlasovat.
- L. Hort představil účastníkům program jednání a vyzval přítomné členy Rady k jeho doplnění nebo úpravě.
- F. Moravec vznesl dotaz na možnost pořízení záznamu z dnešního jednání.
- P. Kříž odpověděl, že k pořízení záznamu není připravená technika, nicméně pan Moravec je jedním z ověřovatelů zápisu, takže své případné připomínky k zápisu z jednání může uplatnit z této pozice.
- L. Hort navrhl, aby se otázka pořízení záznamů z jednání řešila na příštím jednání Rady.

V 10:17 dorazil na jednání J. Řehák, tzn. že počet přítomných členů Rady se zvýšil na 19.

- L. Hort vyzval přítomné k hlasování o programu jednání (PRO: 19, PROTI: 0, ZDRŽEL SE: 0, návrh byl schválen).

Personální změny v Radě (10:19 - 10:23)

- P. Kříž informoval o proběhlých plánovaných změnách v Radě: na místo bývalého zástupce státního podniku Lesy ČR, kterým byl krajský ředitel p. Pavel Rus byl jmenován nový krajský ředitel p. Václav Bašta, kterého však na dnešním jednání zastupuje p. Jan Drozd; na místo zástupce Správy NP Saské Švýcarsko bude po odstoupivším bývalém řediteli p. Ulfu Zimmermannovi jmenován nový ředitel p. Uwe Borrmeister; Rada bude dále po dohodě s generálním ředitelem HZS v nejbližší době doplněna i o zástupce HZS, konkrétní jméno však dosud nebylo Správě NP sděleno, nicméně v pozici hosta se dnešního jednání účastní náměstek GR HZS p. Petr Ošlejšek.
- P. Kříž dále informoval o ukončení svého členství a členství p. Petra Kočky v Radě z důvodu vzniku zaměstnaneckých poměrů na Správě NP; zároveň uvedl, že počítá se jmenováním nového zástupce AOPK ČR do Rady.

Aktuální informace ze Správy NPČŠ (10:23 - 11:16)

- P. Kříž představil přítomným aktuální informace ze Správy NP a z dění v NP (podrobněji viz prezentace, která je přílohou tohoto zápisu).
- L. Hort vyzval po ukončení prezentace přítomné k diskusi:
- Z. Linhart se dotázal, zda plánované umístění FT vaků bude dočasným nebo trvalým řešením v rámci požární prevence v NP; odkázal v této souvislosti na plány Správy NP Saské Švýcarsko na pořízení podzemních nádrží; dále se dotázal, zda správa NP

provedla průzkum existujících podzemních vrtů z hlediska jejich využitelnosti jako zdroje požární vody.

- P. Kříž uvedl, že zdroje požární vody na území NP příliš nejsou a je potřeba se soustředit spíše na okolí NP, tj. je třeba to řešit i s jinými vlastníky; otázka podzemních nádrží je předmětem dalších jednání mj. i se Správou NP Saské Švýcarsko, hasiči a zástupci českého i saského ministerstva životního prostředí na společné schůzce plánované na květen t.r. do Děčína; k prověření vrtů se Správa NP zatím nedostala.
- P. Ošlejšek doplnil, že komunikace se Správou NP i ministerstvem k otázkám požární prevence v NP probíhá velmi intenzivně; dále uvedl, že jsou zpracovávány speciální poplachové plány, mapují se zdroje požární vody, probíhá kontrola průjezdnosti požárních cest, plánuje se cvičení; dále je potřeba vytipovat oblasti, kde bude v době zvýšeného požárního nebezpečí dočasně omezován pohyb osob; důležitá je zejména včasná identifikace požárů; je potřeba usilovat o dlouhodobé a koncepční řešení; HZS jedná se Správou NP o přípravě společného přeshraničního projektu zaměřeného na analýzu požárních rizik, vytvoření pilotního systému včasné detekce požárů a zajištění stabilních zdrojů požární vody.
- T. Tesař zdůraznil význam letecké techniky pro hašení lesních požárů; informoval o pronájmu této techniky (resp. letových hodin) v letošním roce ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství.
- T. Tesař dále připomněl, že rozpadlé suché lesy jsou problémem v celé republice, a proto je téma požární prevence řešeno i na úrovni Bezpečnostní rady státu; zdůraznil rovněž potřebu přeshraničního řešení této problematiky a potvrdil plánovanou květnovou schůzku v Děčíně, která je výsledkem dohody českého a saského ministra ŽP z jednání dne 27. 3. v Bad Schandau.
- L. Hort doplnil, že příroda je v řadě aspektů rychlejší než naše aktivity, a proto je potřeba se tomu přizpůsobit a připravit se na možná rizika.
- F. Moravec uvedl, že má informace o tom, že letecká hasičská technika byla připravena i v loňském roce, ale nebyla využita. Proč?
- P. Ošlejšek k tomu uvedl, že náš systém letecké hasičské služby vznikl v 90. letech 20. století a je primárně zaměřen na oblast zemědělství; primárně se využívají vrtulníky Policie ČR, neboť letadla jsou značně zastaralá; do budoucna je potřeba přehodnotit metodiku zásahů proti požárům v přírodním prostředí a je potřeba se připravit na to, že některá území budou hašena pouze letecky.

Seznámení s výsledky studie „Jaké faktory ovlivnily vznik a šíření požáru v NP České Švýcarsko?“ (11:16 – 12:08)

- J. Hruška seznámil přítomné s výsledky výše uvedené studie, jejímž zadavatelem bylo MŽP (podrobněji viz prezentace, která je přílohou tohoto zápisu).
- L. Hort vyzval po ukončení prezentace přítomné k diskusi:
- F. Moravec uvedl, že běžní občané se v tom neorientují, neboť ani mezi vědci nepanuje shoda na tom, co bylo příčinou vzniku a šíření požáru v národním parku; odkázal na závěry semináře pořádaného v Poslanecké sněmovně dne 3. 4. t.r.
- F. Moravec se dále dotázal, proč nebyli do zpracovatelského týmu pozváni další odborníci z jiných institucí, např. docent Seják z UJEP Ústí nad Labem, který mimo jiné odhadl škody na životním prostředí vlivem požáru na 24 až 25 miliard Kč.
- F. Moravec uvedl, že bude potřeba řešit i úpravu příslušné legislativy.

- J. Hruška uvedl, že na avizovaný seminář v Poslanecké sněmovně nebyl pozván a nemůže se tedy vyjádřit k jeho závěrům; J. Hruška dále uvedl, že složení odborného týmu zpracovávající prezentovanou studii bylo dobré, měli jsme k dispozici kvalitní data; poslanci samozřejmě mohou iniciovat zpracovávání různých studií a iniciovat změny zákonů.
- F. Moravec informoval o dalším plánovaném semináři 29. května v Poslanecké sněmovně, kde by se měly přetrvávající problémy a neshody vydiskutovat.
- T. Tesař uvedl, že dubnový seminář byl svolán určitými politiky s určitým názorem na poslání národních parků a tomu odpovídal také výběr účastníků. I samo MŽP se muselo zeptat, zda se tohoto jednání může zúčastnit. Doplnil také, že studie, kterou si nechalo zpracovat MŽP, vznikla na základě relevantních dat a pokud bude zájem, může samozřejmě projít odbornou oponenturou; akademická debata je relevantní, obdobně jako např. v otázce záměru výstavby vodního stupně Děčín; MŽP chtělo objektivizovat stav a hledalo odpovědi na otázky, jaké faktory ovlivnily vznik a šíření požáru, tzn. že cílem studie nebylo hledat viníka; pro Správu NP a MŽP je nyní důležité domluvit se na přijetí účinných preventivních opatření.
- Z. Linhart uvedl, že nikdo nepožadoval vznik holin ani vyvezení veškeré dřevní hmoty, ačkoliv je nám to stálo podsouváno; starostové pouze poukazovali na zvýšené požární nebezpečí v okolí obcí a na zhoršující se průchodnost území NP po kůrovcové kalamitě a ohrožení cestovního ruchu; to, co se nyní dělá, se mělo dít už dříve; výsledky této studie i zprávy HZS o průběhu zásahu se v mnohém shodují; požadujeme kroky v oblasti požární prevence a zajištění prostupnosti území jak pro hasiče, tak pro návštěvníky a místní obyvatele; bylo by dobré pokusit se vyčíslit škody vzniklé na životním prostředí.
- Z. Linhart dále uvedl, že není proti myšlence národních parků, ale je potřeba si uvědomit, že jsme ve střední Evropě, nikoliv v severní Americe nebo Africe, kde jsou obrovské rozlohy bez osídlení a kde je i místo a podmínky např. pro řízené požáry.
- V. Hadincová upozornila na obrovský rozdíl mezi řízeným a náhodným požárem.
- L. Hort sdělil, že je potřeba si ujasnit cíle a poslání národních parků.
- Z. Linhart k tomu dodal, že naše legislativa a definice národních parků dle kategorizace IUCN říkají něco jiného.
- T. Tesař uvedl, že si musíme ujasnit, jaké cíle mají naše národní parky plnit, dle naší platné legislativy, která je pro nás důležitější a relevantnější, je to umožnění spontánního vývoje přírody na převažující ploše území; je legitimní vést politickou debatu o případných úpravách pravidel fungování našich NP (mj. i v souvislosti s připravovaným NP Křivoklátsko); hlavně však musíme upravit model hašení požárů v přírodním prostředí.

Ve 12:04 odešel z jednání M. Kny, tzn. že počet přítomných členů Rady se snížil na 18.

- T. Tesař dále uvedl, že na vzniklé „škody“ se lze dívat také z pohledu ekosystémových služeb, nikoliv pouze z ekonomického hlediska; strom v národním parku nemá pouze hodnotu dřeva; z toho možná plyne nepochopení, jak tyto škody posuzovat a vyčíslit; je potřeba udělat vše pro to, aby se podobné události již v budoucnosti neopakovaly.
- P. Ošlejšek upozornil, že modelů pro zjišťování šíření požárů je několik, a je proto třeba spíše hledat shodu na nastavení protipožárních opatření.

- J. Holešinská k tomu doplnila, že v minulosti proběhlo několik jednání se zástupci HZS, kde jsme se společně protipožárním opatřením věnovali, zejména s ohledem na zvýšené požární riziko v NP po kůrovcové kalamitě.

Seznámení s výsledky studie „Analýza požárního rizika v NP České Švýcarsko a návrh preventivních opatření“ (12:08 – 12:40)

- E. Cienciala seznámil přítomné s výsledky výše uvedené studie, jejímž zadavatelem byla Správa NPČŠ (podrobněji viz prezentace, která je přílohou tohoto zápisu).
- L. Hort vyzval po ukončení prezentace přítomné k diskuzi:
- J. Drozd se zeptal, jak významná bude redukce souší v okolí obce Doubice.
- D. Vébrová odpověděla, že bude poměrně významná; necílíme pouze na požární bezpečnost, ale i na budoucí veřejné využívání lesa.
- J. Beranová doplnila, že do vzdálenosti 50 metrů od kraje obce by mělo zůstat maximálně 20 % souší.
- D. Vébrová doplnila, že jde o zónu soustředěné péče s cílem trvalé péče.
- J. Drozd se dále dotázal na časový horizont realizace bezpečnostní těžby v okolí Doubice.
- R. Mareš odpověděl, že práce začnou v okamžiku, jakmile to bude možné, nicméně je třeba brát ohledy na zájmy ochrany přírody, zejména na hnízdění chráněných druhů ptáků.
- E. Cienciala doplnil, že prof. M. Trnka z Czechglobe pracuje na přípravě systému automatického včasného informování o hrozícím požárním riziku.
- P. Kříž uvedl, že konkrétní protipožární opatření budou řešena v rámci plánovaného setkání se starosty.

Přestávka (12:40 – 13:05)

Aktuální informace z NP Saské Švýcarsko (13:05 – 13:36)

- R. Goldberg seznámil přítomné s aktuálními informacemi z NP Saské Švýcarsko (podrobněji viz prezentace, která je přílohou tohoto zápisu).

Ve 13:20 odešel z jednání Š. John, tzn. že počet přítomných členů Rady se snížil na 17.

- L. Hort vyzval po ukončení prezentace přítomné k diskuzi:
- E. Cienciala se dotázal, jaké byly v Saském Švýcarsku nasazeny prostředky pro hašení ze vzduchu a jaká je v Sasku diskuse k nasazování letecké techniky k hašení požárů.
- R. Goldberg odpověděl, že byly nasazeny vrtulníky, ale chvíli trvalo, než k jejich nasazení došlo. Problematika nedostatečných leteckých kapacit pro hašení je diskutována na úrovni celé Spolkové republiky Německo. Loňský požár také ukázal, že hasiči nebyli dostatečně vybaveni pro dlouhodobé hašení. Závěry komise zřízené pro posouzení požárního zásahu jsou, že zásah proběhl dobře, nicméně dle některých názorů nebylo vše úplně v pořádku.
- P. Ošlejšek zdůraznil potřebu přeshraniční spolupráce v této oblasti, nicméně je zde problém související s odlišnou organizací hasičů v ČR a Sasku; společným cílem je vytvoření přeshraniční platformy a příprava společného projektu.

Ve 13:30 odešel z jednání Z. Linhart, tzn. že počet přítomných členů Rady se snížil na 16.

Dopady požáru na cestovní ruch (13:36 – 13:57)

- J. Šmíd seznámil přítomné s dopady požáru na cestovní ruch v turistické destinaci České Švýcarsko (podrobněji viz prezentace, která je přílohou tohoto zápisu).
- L. Hort vyzval po ukončení prezentace přítomné k diskuzi:
- M. Servus se dotázal, kolik peněz celkově generuje cestovní ruch v Českém Švýcarsku.
- J. Šmíd odpověděl, že bez tzv. multiplikačního efektu je to cca 6 až 8 miliard Kč ročně; tzn. celkově, včetně přidružených služeb to může být až 16 miliard Kč ročně.
- E. Cienciala se dotázal, zda co se týče návštěvnosti byl rok 2019, který je udáván jako referenční pro výpočet předpokládaných ztrát v cestovním ruchu, byl rokem normálním nebo naopak extrémním.
- J. Šmíd odpověděl, že to byl rok co do návštěvnosti rekordní, po kterém následovaly roky poklesu, zejména s ohledem na omezení cestování lidí v důsledku pandemie Covid-19.
- E. Cienciala doplnil, že je tedy porovnání vztaheno k rekordnímu roku.
- J. Válka doplnil, že obdobná čísla platí pro celý Ústecký kraj.
- P. Kříž uvedl, že zdrojem dat o návštěvnosti jsou data správy NP z automatických sčítačů a že se opravdu jedná o porovnávání s rekordním rokem. Správa NP řeší, jak směřovat návštěvníky mimo jádrovou oblast NP. Zároveň se začíná řešit i problematika dočasně uzavřených tras v NP.
- T. Tesař doplnil, že návštěvnost rostla ve všech našich národních parcích, ale i např. v Praze; zároveň i v Praze došlo ke snížení návštěvnosti v roce 2022, byť zde k žádnému požáru nedošlo. Ukazuje se, že lidé začínají jezdit do NP České Švýcarsko podívat se, jak se začíná obnovovat příroda po požáru; je třeba z této situace společně vytěžit pro návštěvníky co nejvíce a přimět je, aby jezdili opakovaně; obecnějším problémem je ekonomická recese, kterou však správa NP ani MŽP neovlivní a která zřejmě povede k dlouhodobějšímu poklesu návštěvnosti oproti rekordním rokům.
- J. Šmíd uvedl, že do zdejší destinace jezdí až 40 % zahraničních návštěvníků, především z Německa. S ohledem na přetížení některých lokalit v NP nás zřejmě v nejbližší době čeká tvrdší regulace návštěvnosti po vzoru např. Adršpašských skal, kde byl zaveden rezervační systém, případně uzavírání určitých úseků silnic pro vozidla návštěvníků, např. ze Hřenska na mezní Louku apod.; měkké formy regulace jako marketing už nestačí.
- P. Kříž doplnil, že během velikonočních svátků byla návštěvnost NP velká i přes nepříznivé počasí, takže situace v oblasti cestovního ruchu zatím vypadá slibně.
- T. Rothrockl uvedl, že všechny naše NP řeší podobné problémy s návštěvností a blížíme se již k „bodu zlomu“, kdy bude vysoká návštěvnost nepříjemná i pro samotné návštěvníky.
- T. Tesař uvedl, že legislativně je otázka např. uzavírání silnic nebo zavedení vstupného do NP problematická. Osobně by byl např. v otázce uzavírání určitých úseků silnic opatrný.
- R. Vech dodal, že problémem jsou jednodenní návštěvníci, kteří v regionu téměř nic neutratí.

Zásady péče o NP České Švýcarsko (13:57 – 14:21)

- P. Kříž seznámil přítomné s aktuálními informacemi o přípravách Zásad péče o NP České Švýcarsko (podrobněji viz prezentace, která je přílohou tohoto zápisu). Zároveň zdůraznil, že této problematice se budeme dále věnovat na nejbližším jednání se

starosty a zástupci Ústeckého kraje a že dohodnutí Zásad péče s Radou předpokládá na podzim t.r.

- L. Hort vyzval po ukončení prezentace přítomné k diskusi:
- V. Hadincová se dotázala, zda dostanou členové Rady předem návrh Zásad péče, tj. včetně vypořádání došlých připomínek.
- P. Kříž potvrdil, že určitě ano.
- F. Moravec se přimlouvá za přístup s využitím zdravého rozumu a doplňuje, že návrh Zásad péče obsahoval možnost řízeného vypalování na území NP. Pokud by nedošlo k požáru v loňském roce, tento návrh by tam zůstal.
- V. Hadincová reagovala, že řízené vypalování působí naopak jako prevence vzniku velkých požárů.
- F. Moravec se dotázal, jak má pak občanům vysvětlit zákaz používání pyrotechniky a zákaz vypalování trávy, když Správa NP bude odstřelovat stromy pomocí pyrotechniky a bude řízeně vypalovat NP?
- P. Kříž doplnil, že na území NP se nevypaluje, např. ani klest.
- D. Věbrová doplnila, že řízené požáry mají velký význam pro biodiverzitu, řízené vypalování se však nedělá v uschlém lese, resp. nejsou s tím žádné zkušenosti.
- T. Tesař zdůraznil, že řízené vypalování v Zásadách péče obsaženo nebude.
- T. Rothrockl doplnil, že v NP Podyjí probíhá experimentální řízené vypalování, ovšem nikoliv v lesích, ale na vřesovištích, kde to má význam právě s ohledem na zachování biodiverzity.

Ve 14:18 odešel z jednání M. Hošek, tzn. že počet přítomných členů Rady se snížil na 15.

- D. Věbrová informovala o plánované přednášce RNDr. Ondřeje Sedláčka (25. 5.) o Ekologii ohně, která proběhne na správě NP v Krásné Lípě a na kterou jsou všichni zváni.
- P. Kříž doplnil, že téma řízeného vypalování je uvedeno i v metodice GŘ HZS „Hašení požárů v přírodním prostředí“.
- P. Ošlejšek uvedl, že součástí požární taktiky v boji s přírodními požáry je kromě preventivního vypalování také zakládání tzv. protipožárů. S těmi však nejsou u nás žádné zkušenosti. Doplnil dále, že HZS diskutuje s AOPK ČR o metodice pro řízené vypalování, nicméně upozornil, že podmínky budou nastaveny velmi přísně.

Různé a závěr (14:21 - 14:27)

- T. Tesař poděkoval přítomným za věcnou diskusi. Zdůraznil, že nelze očekávat 100 % shodu na všem, nicméně je potřeba o věcech otevřeně mluvit, vysvětlovat a hledat shodu. Máme společný zájem ukázat lidem přírodu NP a její samovolnou obnovu. Osobně se bude dál účastnit jednání v regionu, zejména setkání s místními starosty.
- B. Valentová informovala o sbírkové akci uspořádané ČHS na pomoc NP České Švýcarsko po požáru. ČHS nechal vyrobit samolepky a výtěžek z jejich prodeje ve výši cca 40.000,- Kč předal správě NP.
- L. Hort a P. Kříž poděkovali všem přítomným za účast na dnešním jednání a za věcnou o konstruktivní debatu.

Přílohy (ke stažení na www.npcs.cz):

- Aktuální informace z NP České Švýcarsko (prezentace .pdf)
- Faktory ovlivňující vznik a šíření požáru v NP České Švýcarsko (prezentace .pdf)

- Analýza požárního rizika ekosystémů v NP České Švýcarsko a návrh preventivních opatření minimalizujících vznik požáru a jeho dopady na majetek, zdraví a životy osob na území NPČŠ a v jeho bezprostředním okolí (prezentace .pdf)
- Novinky z NP Saské Švýcarsko (prezentace.pdf)
- Dopady požáru na cestovní ruch (prezentace .pdf)
- Návrh Zásad péče o NP České Švýcarsko (prezentace .pdf)

V Krásné Lípě dne 28. 4. 2023

Zapsal:

Richard Nagel

Ověřili:

František Moravec

Richard Vech